

בביתנו

על און הקבוצה

קבוצה "העוונ" — כה שבת תש"ז — 17.1.47

בביתנו

א לך נארגון את חיינו?

עם בחירת ועדת המינויים מתעוררת אצלנו כל שנה בעית האירגון של חיי הקיבוץ. אין ספק שהחרפת השאלה האירגונית בתנועה הקיבוצית עומדת בקשר ישיר עם סידוק האורגאניות החברתית, עם החלשת המתח הרעיוני-תנועתי. אבל אין זאת נוסרת שקבוץ מלוכד וצמוד לחיי התנועה איננו זקוק לאירגון יעיל של חיינו. נסינו השנה ללמוד לקח מנסיון השנים הקודמות והסקנו מסקנות מרהיקות לכת. זה רבע שנה או יותר אנו חיים על פי אותם היסודות האירגוניים החדשים אשר התורה הקיבוץ למזכירות וליתר הועדות כקו-פעולה. הבה נבחון, האם הדרך הזאת מצדיקה את עצמה.

לפי חלוקה שטחית אפשר לחלק את התפתחותנו בשטח האירגון לשלשה-שלבים. השלב הראשון הוא אותו השלב, בו שיחת הקיבוץ מהווה את המוסד היחיד, אשר מוסמך להחליט. הוא זה על חופש של שבוע ימים לפלוני, על הקצבה של 20 גרוש לאלמוני או קביעת פלמוני להחזרת ימי עבודה של חודש עד שלשה חדשים. על כל פרט החליטה שיחת הקיבוץ — ולא רק פעם אחת. כל עירעור הובא בנאמנות לשיחה ושעות התדיינו על שאלות ממין זה. לוועדות לא ניתנו סמכויות-החלטה כלשהן, יש להודות שהדמוקרטיה באה באותה התקופה על סיפוקה המלא, אלא החברים הרחיבו משיחת הקיבוץ, כי טעימים בעלי חשיבות ממשית-לא הגיעו כמעט אף פעם (מפאת חוסר-זמן) לסדר היום. כך נטתיים השלב הראשון, בקרא לו "השתוללות" הדמוקרטיה, בהשאירו זילזול בקטנות ובגדולות גם יחד, באדישות כלפי שיחת הקיבוץ.

כתגובה על הכשלון הזה סודרו מעתה רוב העניינים בשתיקה מוסכמת של כלל החברים אף ורק בוועדות, על ידי כך נוצר מרכז מבין ומכוון ופריפריה אדישה ופאסיבית. מפילף תיק מכתבים מסודר כמקור אינפורמאציה יחידי לא עמד לרשות החברים. שלב זה, השני — הוא זהה עם תקופת המטבר הממושכת בקיבוץ. השנה רצינו לעלות על שלב יותר גבוה. מצד אחד השתדלנו להמנע מהגבלת הועדות בחופש תנועתן, לצידד אותן בסמכויות רחבות ולאפשר על ידי כך פעולה, מאידך רצינו להבטיח את שיתוף הקיבוץ בהכרעות רציניות, את בקיאותו של כל חבר במהלך החיים הפנימיים על ידי אינפורמאציה על כל הפעולות המסועפות של קיבוצנו היום. נראה שזוהי הדרך. המכונה הכבדה של המנגנון הקיבוצי פועלת עקב שינויים אלה ביתר קלות, הדברים החיוניים מסתדרים עתה ביתר מהירות ושוב יותר מוצר קודם. העתון הקיבוצי שממש מקור לא אכזב של דינים וחשבונות מפור-טים על כל המתרחש בניתנו. אולם טרם עלינו על דרך המלך-חברים רכים סבורים שלא די בהודעות לקיבוץ לאחר ביצוען של החלטות חשבות, אשר עליהן הוחלט רק בוועדות, יש להביא שאלות עקרוניות (השקעות יסודיות, וכ') לבירור והחלטה לפני פורום הקיבוץ. המזכירות חותרת לקראת המטרה הזאת. בישיבתה האחרונה דובר על הצעה שכל ועדה, כל ענף ימסרו אחת לחודשלים דינים וחשבונות יותר מקיפיים ותוכניות פעולה לחודשיים הבאים. הקיבוץ יתייחס, יברר ויחליט, יאשר או ישלול. אם נצליח להוסיף ולהנהיג את החידוש הזה ליש האירגוני הקיים, אזי השגנו רבות.

ובכך המלט, שנהפך עליו כל עולמו, נתפס לרוח של קהלת, תוך שלילת החיים הוא
איננו מסוגל לנקום את נקמתו, מפני שאין בו עוד אמונה בחיים, כי אבדה לו
האמונה באדם.

אבשלום.

ה ע ר ה : במאמרו של אבשלום פתחנו במדור קבוע לסאלות תרבות, ספרות
ואמנות. בגליון הבא יופיע מאמר על "ירמיהו". כל החברים מתבקשים לתמוך
במדור ולספק חומר בקביעות.

מערכת "ביתנו".

בוטאות

ועדת החברות

במשך השנה האחרונה חל שיפור ניכר במצב חבריאות בקיבוצנו. בעיקר-
פחתו המחלות הקלות כגון קילקולי-קיבה וכדומה. יש לזקוף זאת על חשבון המקרר,
הסידורים ההיגייניים במטבח ובעיקר על חשבון שיפור התזונה. גם מצב הסניפים
מניח את הדעת הודות לטיפול הקבוע והסדיר. לעומת זאת יש לציין שנוספו כמה
מקרי אישיאס וכמו כן יש לראות בהרדה את ריבוי מקרי האמזכות שלדעת הרופאים
נגרמו בעיקר על ידי חוסר הקפדה מספקת על הנקיון לאחר שימוש בתי הכסא.
הגשנו לוועדת המשק הצעה לאפשר למספר גדול של חברים הבראה בקיץ.
נוסף לחברים שיוצאים להבראה על ידי דרישת-הרופא, יש מספר גדול למדי של חברים
אשר זקוקים למנוחה וכידוע, אין בבית אפשרות רבה למנוחה
רצינית. הצענו שאת רשימת המבריאים נקבע בהתייעצות עם ועדת החברים. בזה הננו
פונים אל החברים שיתמכו בהצעתנו, כדי שהיא תתקבל בוועדת המשק.
עלינו לציין בצער רב שעד היום טרם נקבעו העובדים הקבועים לטיפול
בחולים, לבישול דיאטה ולטאניטריות. דבר זה גורם להפרעות רבות ויש לתקן
במהירות את המעוות.

נמסר ע"י אסתר אינגלי-סוקס

הסיעה הפוליטית

בדין וחשבון הראשון מטרתי על ההתחלה של פעולת ההרחבה. כעת אני
יכולה כבר למסור על התוצאות הראשונות. במקום זה עלי לציין שיעקב הלמן
ממשיך לפעול במסירות למרות שבאופן רשמי כבר סיים את תפקידו, ויש לו חלק
רב בהישגים. חברינו מטפלים ב-15 איש ומחם חלק כבר נרכש למפלגה ויש אפילו
כאלה שכבר פעילים.

בסניף כפר-סבא ישנם כעת 40 חברים, באספות בשבתות. משתתפים
בקביעות 20-15 איש. הגרעין שנושא בעול באופן פעיל מונה 5-7 חברים. יש לציין
עליה ניכרת בסניף לעומת השנים הקודמות, היום בכל זאת יש חברים שאפשר לסמוך
עליהם. התוספת בכוחות היא בעיקר הודות לשני החברים שבאו מנחוז: שושני שעתיד
בלשכה וחבר שעובד בספרית הפועלים.

הפעולה השוטפת של הסניף היא נוסף לאספות חברים הוצאת "חדי כפר-
סבא" פעם לחודש. החוברת הראשונה שהופיעה היא על רמה די גבוהה (חולקה לחברים
אנו ממליצים על קריאתה). כמו כן נקיים מהי פעם הרצאות ומסיבות -- עכשיו
אנו מכינים עתון חי. לתוכנית האמנותית הודמכה גם המקהלה שלנו. בשבוע הבא
יתקיים כנראה כינוס מחוזי בכפר-סבא, בו יימסר דין וחשבון מהקונגרס.

במשא ומתן לקראת הבחירות התקדמנו. עמדנו על חופש הופעה בשאלות
העקרוניות. מפא"י מטכימה לכך רק בתנאי שנצביע לחוד רק במקרים שהצבעתנו לא
תסכן את הצעות הרוב. לתנאי הזה כמובן לא יכולנו להסכים, כי זה כובל לגמרי
את ידינו. בהתייעצות עם הועדה המוניציפאלית של המפלגה קבענו נוסח שכזה:
חופש הצבעה בכל דבר במידה שזה לא מסכן את שלטון הפועלים. לניסוח הזה יטכנו
כנראה גם הם והרשימה המשותפת תקום.

פעולתו של מקסו בין העולים מתקדמת. נבחר ועד השיכון ובתוכו חלק
מחברינו או לפחות מזוהרינו. התקיימה הישבה הראשונה עם האוהדים שלנו בהם
נדרשו לפעולה מעשית. אנו מכינים שם מסיבה. בתכניתנו לפעול בין הבחורות,
זיוה תתחיל בכך בימים הקרובים.

מועצת הפועלות עוסקת בעיקר בהקמת צוסדות ילדים, מעון, מועדון
על יד בית הספר בשביל ילדי פועלים. לעזרת המוסדות האלה סודר בחנוכה "שוק"
שהכניס סכום די יפה. (גם קיבוצנו תרם תרומה יפה מתוצרת המפעל). עם התחלת
החורף מתחילה פעולה תרבותית. בשבוע הבא יסודר נשף ליובל העמק. נתחיל בקורס
למקצועות לבחורות וחנוג לחינוך. אנו מעבירות מספר של כל חברות ההסתדרות.
זיוה חברה מחלקת הפועלים.

בשדה-ורבורג פועל אהוד יש לנו שם כ-34 חברים, מהם גם כן רק גרעין קטן פעיל. כל היתר הם פחות או יותר אדישים. הסיבה לכך היא די מוכנת, הם לא פועלים שכירים ועל כן הם תלושים מהמציאות הפועלית, מאידך אין להם גם חינוך תנועתי שהיה יכול לקטור אותם. בעיקר הם מתלכטים ביצירת סגנון חיים והוי פועלי. בקושי רב הם נגמלים מהמנהגים הזעיר-בורגניים וקשה מאד להשפיע עליהם בנידון זה.

בשכונת אליעזר יש סניף של 30 - 35 חברים, אך היות ואין איש מטפל בהם, הרי הפעולה שם מוזנחת בהחלט. גם בחוג הצעירים יש אפשרויות רבות לפעולה, אך מחמת חוסר מדריך לא נעשה עדיין ולא כלום. עלינו לשנות את המצב בשני המקומות הנ"ל בהקדם האפשרי.

נמסר ע"י אהובה קויזוויץ - ס"ד

ס פ ר י ה

אמסור כאן דברים קצרים על אודות הספרייה שלנו. התחלנו בקניית כמה מהספרים אשר לדידנו צריכים להמצא בכל ספרייה מסודרת הראוייה לשמה. בהתאם לגורל תפקידנו החלטנו להצטמצם בעיקר בשטח התרבות העברית ועל כן אליו כוננו את רוב הקניות. אחרי חיפושים רבים עלה בידנו להשיג את ההיסטוריה העברית של ש. דובנוב. קנינו ספרי דיקדוק עברי אשר בהם יוכלו להשתמש בקלות העולים החדשים וכל אלה הרוצים למצוא תשובות לשאלות דיקדוקיות פשוטות, כטקסט ומקור לאינפורמציה יותר רחבה ובר-סמך קנינו את הדיקדוק העברי של לבני.

היינו בטפח האם להקדיש חלק מתקציבנו לספרים מקצועיים. בבקבנו בחנויות בתל-אביב מצאנו ספרים טובים ומעניינים במקצועות כגון חשמלאות, עבודת עץ, דודי קישור וכ'. היססנו האם עלינו לקנות אותם או לא. אך החלטנו בסוף לדחות את הקנייה עד לאחר שיוברר למי שייד הדבר, לספרייה או למרכזי הענפים השונים. על כל פנים אנו מציעים להחליט בהקדם על העניין ואם אפשר ליצור ספרייה מקצועית פתוחה לכל.

נתקלנו בשאלה נוספת: מה בנוגע לספרים הלועזיים? שמענו מפי חברים רבים את ההצעה לקנות גם ספרים בלועזית (אנגלית, גרמנית). לעת עתה קנינו רק ספר אחד באנגלית והוא ללימוד מאטמאטיקה. קנינו אותו ביוזענו, כי הספה בעל ערך רב. אך לפי דעתנו כדאי להקדיש קודם את רוב מאמצינו וכספנו לרכישת ספרים עבריים על מנת לסדר ספרייה מושלמת בשפה העברית. הקנייה הראשונה הזאת עלתה כ-20 לא"י.

נמסר ע"י יעקב פיינברג

ר ע ד ת ה ס פ ר ר ט

התעמלות: הטיעור הראשון של התעמלות לבחורות, אשר התקיים ביום ג' בהדרכתו של אוטי, זכה בהצלחה לא קטנה. מצב הרוח המרומם אשר שרר בזמן הטיעור הנו סיג בג בפני עצמו. ישנם סיכויים לכך-שנקבל את יום א' כיום קבוע לטיעורים אלה. שח-טט: האליפות מתקרבת לקצה, כאשר נתן וישראל נאבקים להשגת המקום הראשון.

נמסר ע"י יאיר לוא

במשק
ב ל ו ל :

התכנית שקבענו לעצמנו בנוגע ללול הולכת ומתגשמת, בעוד שבועיים נמלא את החלק השני של הלול החדש. הציוד לא היה עד כה מושלם, וכעת פסלימים אותו במסגריה. האפרוחים כבר אחרי הזריקה. הפעם הם מגיבים יותר קשה, כי קבלנו מנה שלמה של וואקצינה. עד לזריקה היתה התפוחה מינימאלית $1 \frac{1}{2}$. הפרגיות הן כעת בנות 3 חודשים, כבר אחרי החרכה נגד הבעבויות, עומדות בפני בירור קפדני, משאירים רק את היפות ביותר, ומשתדלים לעקב את התפתחותן, שלא תתחלנה להטיל ביצים יותר מדי מוקדם, ז, א. לפני $4 \frac{1}{2}$ חודש. (מפחיתים את אחוז החלבונים במזונם). את הפרגיים האחרונים מברנו לפני שבועיים עכשיו תהיה העבודה עם הפרגיים קלה יותר, כי אחרי שנוריד את הפרגיות ללול, נשטף את ארבוזי הפיסטום לבית האימון, ושם נגדל את הפרגיים.

הענף כולו עומד עכשיו בפני בעיות קשות, התוצרת - הביצים וגם הבשר - זולה וההספק הולכת ומתייקרת. לכן מחפשים כל מיני אמצעים כדי להקטין את מספר ימי העבודה ולהוזיל את ההספק. ננהיג את הריפוד-העמוק לפי דוגמת אמריקה, כדי שלא נצטרך כל שבוע-שבועיים לנקות את הלולים, נתקין קרונית שתטע לכל אורך הלולים, אך-עיקר הבעיה היא ההספק. הממשלה במקום לעזור, רק מקשה. האיגוד עושה מאמצים; הביא עכשיו תרכיז של ויטאמינים, אשר תחסוך את החומרים

סיכום ימי העבודה בחודש נצמבר 1946

הערות	בני-אדם			מכונה			ענף העבודה	סעיף
	%	סייה	ימים	%	סייה	ימים		
	4.1	154	40.5 45.7 67.4	3.2	122		ענף חרץ חקלאות בנין שונות (נוסרות מסק בית, מתפרה)	
	33.3	12491	932.2 212.3 2.5 20 30 30 26.6	31.7	1203	884 208 15 24 26 26 20	בית חרוטת מסגריה נגריה מכבסח ג' מ.ס. שברולט פורד	מפעלים
	12.5	4673	17.6 308.7 26.5 31 42.4 40.5	12.2	461	30 310 14 32 35 40	חציר גן ירקות מספוא מסתלה לול רפת	ענפים חקלאיים
לפני העבודה לסעיפים	2.5	946	37.7 56.7	3.6	140	50 90	בהמות טראקטור	עבודות
	1.8	681	49.1 19	3.0	115	45 60 10	בניני מסק צריף משתלת הגן	הסקעות
לפני העבודה	5.3	1997	70.7 29 66 34	5.2	199	80 37 62 20	הנהי חטבונות גזברות שמירה חצרנות	כללית
	59.5	22332		58.9	2240		עבודה מכניסה	
כללי כניסה לילדים (232)	30.7	11483	278.6 221.2 52 17.7 27.2 5.3 1 59.4 14.3 8 1.3 19.7 441.6	28.6	1089	281 217 52 33 31 20 14 38 15 10 2 20 356	כלכלה הלבטת הנעלה כניסה סניטוריות החזקת דירות החזקת חצר הקיבוץ הארצי פעולה ציבורית תרבות הספקה קטנה טיפול בחולים טיפול בילדים	שרות
+ כניסה, נדק	9.8	3741	166.2 800.7 48.4 67 11.4	12.5	477	200 73 75 94 35	מחלה אמהות חופש הכשרה הפרעות	ימי שבת
	40.5	15224		41.1	1566		סייה שרות ימי שבת	
	59.5	22332		58.9	2240		סייה עבודה מכניסה	
	100.0	37566		100.0	3806		סייה ימי עבודה בכוח שבתות	
		6072			572			

ב-16 ליאנואר חל היובל הזה. מתוך היסוסים-ופיקפוקים רבים נגשנו אז לביצוע "ההשקעה" הזאת. מדובר היה במקצוע מיוחד, לא מקובל. היה יותר אימון במסגריה; נגריה, סנדלריה, ענפי מלאכה ידועים שהיתה להם מסורת של קיבוצים שלפנינו. בישיבת הועדה הכלכלית; כפי שנקרא המוסד הזה בזמנו, עמד משה באש של חקירה שתי-וערב על טיב העבודה; מחירים, מחזור ורנטאביליות והשע " תראו ותיוכחו... ". גם גודל ההשקעה הפיל את מוראו על הקיבוץ! כ-150 לא"י בבת אחת -- וזו באמת הסכום הגדול ביותר שהוצא למטרה אחת בזמן מן הזמנים בעוגן... הוחלט ובוצע: משה הלך להכשרה לערבי בירושלים שלא ידע לדבר אתו אף מילה... שכרו חדר גדול בכפר מלל והבטיחו לבעל הבית פרנסה טובה לעת זקנתו: תחנת בנזין שתקום פעם על יד בית המלאכה. קנו את המולדות הראשונות ופלאסות (אפשר עוד לראות אותן במחסן הגרוטאות או אצל גוברמן ברמתיים); בדוד קיסור שעבר בינתיים לשרות אחר ומחמם את המקוה של רב עדוק בנתניה... יחד עם הפרימוסים וה"ראדלים" השונים השקיעו באותה שנה 200 לא"י. התחילו לעבוד שניים, אבל במהרה נוספו עובדים והמפעל החדש נתן כבר בשנתו הראשונה 766 ימי עבודה (8 1/2 חודשים למעשה). הכנסות של אותה שנה ראשונה היו 1207 לא"י וההוצאות בלי עבודה 575 לא"י, העודף 632 לא"י.

בתש"ב הורחב-הציוד לתיקון צמיגים וטיובים -- מולדות נוספת תבניות פנימיות מאלומיניום, קומפרסור ובעיקר דוד קיסור שחתפארנו בו בפני כל המוסדות הכספיים שצריכים היו להעמיד את האשראי הדרוש. במקום פרימוסים לכל צורה לחוד -- דוד קיסור "מרכזי גדול"... עם אינז'קטור. הוא שירת אותנו בנאמנות -- וללא "דודן", והנה עכשיו הוא קם שוב לתחייה בתור יזרביסט... תוקנו כבר מאות צמיגים -- למשקים, קואופרטיבים ונהגים מהסביבה, גם הרבה מאד ערים היו ללקוחות קבועים. היה שר מורגש מחסור הולך וגובר בצמיגים. באותה שנה קנינו גם את הציוד של שער הגולן לתיקון מגפיים ב-20 לא"י בערך (שילמנו בצמיגים). הענף הזה התרחב אף הוא במהירות עקב המחסור במגפיים ונתן לנו מאות ימי עבודה, בעיקר בשפיל בחודות. ההשקעה הכוללת של אותה שנה היתה 425 לא"י. ההכנסות 3,760 לא"י, הוצאות 1,450 לא"י, ונשאר עודף של 2,310 לא"י. מספר ימי העבודה 2,409, כלומר 8 עובדים בממוצע שנתי.

התקדמות חשובה הושגה בשנת תש"ג: הרכישה העיקרית היתה מכונה לחידוש צמיגים. בנו אותה ב"סדן", חדשים על גבי חדשים והיא עלתה כ-800 לא"י. למכונה זו מגיע מקום כבוד באלבום הקיבוץ. היא חידשה אלפי צמיגים, לא תמיד בהצלחה מקצועית מלאה, אבל מבחינה משקית היתה למנוף חשוב. בשנתה הראשונה לא הספיקה הרבה (הגיעה בסוף השנה), אלא בעיקר בתש"ה. רוב הקואופרטיבים התקשרו אתנו ומחוץ למשקים ופרטים עבדנו הרבה גם עבור הממשלה ובמקצת לצבא, אז התחילה גם פרשת הפעולה של משה כ- "פקיד ממשלתי". באותה שנה נרכש גם הכלי הראשון שבישר את כוון ההתפתחות העתידה של המפעל: האוטוקלב הקטן של "קיבוק". הצעד הראשון של "המחלקה הסכנית" בא אמנם כבר קודם; גיפרו על פלטות טבעות למכונות תפירה; כמה חלקים קטנים לאוטומובילים ומחזיקי גרביים. בשנה זו הושקעו 1,065 לא"י; ההכנסות הגיעו ל-13,932 וההוצאות ל-6,278, העודף היה 7,654 לא"י והתחלק על 5374 ימי עבודה (כ-18 עובדים).

הקפיצה הגדולה נעשתה ב- תש"ד: מכונת החידוש עבדה ב-5 משמרות. עלה המחזור ומספר ימי העבודה; כ-28 עובדים עסקו אז בצמיגים; מגפיים וכמה תוצרים קטנים "סכניים", המחזור כבר הגיע ל-36,000 לא"י, באותה שנה הוחלט על קניית בית-חרושת "קיבוק". את הדחיפה לכך נתן בעצם גורם צדדי: נפגשנו אז במקרה עם המהנדס הפולני "המומחה לגומי" ועל סמך התקשרות אתו הצדנו לגשת להשקעה העצומה. תכניתנו המקורית היתה מנוסת בעיקר על הספקת תערובות לחידוש צמיגים (קמל-בק) ועל החישוב הזה בנינו גם את ההפתחה של המכונות החדשות: ההפרש במחיר בין תערובות קניות ומיוצרות בבית צריך היה לשלם את הוולצה בזמן קצר. נטיבות-הזמן שינו אחר כך את החישוב הזה: בזמן שהמכונות כבר עמדו והחלו לעבוד, לא היה כבר בנמצא גומי גלמי לשם ייצור התערובות הנ"ל, הציוד של "קיבוק" פלל את רוב המכונות הנמצאות כעת במפעל (וולצות, מכבש אקסצנטרי, מכבש שמן, מכבש הידראולי קטן בלי קומות מערבולת לתמיסה, דוד קיסור קטן), וכמה מאות תבניות מיושנות שיצאו במשך שנתים יים רובם מהשימוש; כמו כן ריהוט וכלים קטנים. באותו זמן הוספנו כמה מכונות חדשות: קומפרסור, מכבש שלבים, דוד קיסור חדש, דוד אוטוקלב לגיפור-עם עגלה, פותח צמיגים. כבנה הבניין החדש-מחנה. עם המהנדס התקשרנו בפברואר, את הקנייה סיימנו בסוף מרץ והבנייה וזקיפת המכונות ארכו עד סוף יוני. הייצור החל ביולי 1944. באופן חלקי יצרנו כבר בכפר מלל: גלגלים, מחזיקי גרביים בעיקר, (הוולצה הקטנה הכינה את התערובות במסגריה). באותה שנה הושקעו כ-13,000 לא"י. המכונות החדשות לא הספיקו עדיין לייצר הרבה ועיקר ההכנסות באו מצמיגים.